

JUBILEUM VYNIKAJÚCEHO VEDCA A PEDAGÓGA

Takúto charakteristiku si nesporne zasluži vzácné jubileum univ. prof. Jána Hvozdíka, DrSc. Narodil sa 6. októbra 1918 v Parchovanoch, neďaleko Trebišova, v maloroľníckej rodine. Už tu v detstve sa prejavila jeho zvedavosť na nové poznatky a túžba za vzdelaním. Tá ho doviedla na štúdium na gymnáziu v Košiciach a Michalovciach. Po maturite r. 1939 nastúpil na Filozofickú fakultu v Bratislave a po jej ukončení začal pracovať ako stredoškolský profesor v Bardejove, Dolnom Kubíne a v Michalovciach. Už popri vyučovacích povinnostiach sa cieľavedome zamerlal na absolvovanie druhej štátnice a vypracovanie rigorózneho práce z psychológie a pedagogiky. Za doktora filozofie bol promován v Bratislave r. 1951.

Od začiatku roku 1953 začal PhDr. Ján Hvozdík svoju dráhu vysokoškolského učiteľa najskôr na Pedagogickej fakulte UK a zakrátko ako vedúci Katedry pedagogických vied na Vysokej škole pedagogickej v Prešove. Roku 1959 v Košiciach organizoval a založil Krajskú psychologickú výchovnú kliniku, ktorej bol dlhoročným riaditeľom, pričom naďalej zostal aj členom katedry pedagogických vied. Roku 1964 získal hodnosť kandidáta psychologických vied a krátko nato nastúpil ako vedecký pracovník na Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave, kde pracoval až do obdobia, keď bol poverený vybudovať a viesť Katedru odbornej psychológie na Filozofickej fakulte UPJŠ v Košiciach. Roku 1967 sa habilitoval za docenta psychológie, r. 1972 obhájil doktorskú dizertačnú prácu a bola mu udelená hodnosť doktora psychologických vied. Roku 1982 bol prezidentom republiky menovaný za riadneho vysokoškolského profesora psychológie.

Z uvedeného neúplného a suchého vý-

počtu sa snáď dá vyčítať úsilie, ktoré univ. prof. Ján Hvozdík, DrSc. venoval organizátorsko-praktickej práci, ale predovšetkým výchove mladej generácie pedagógov a psychológov. Je to však obraz veľmi povrchný, v ktorom sa stráca ľudský rozmer jubilanta a nezmienili sme sa doposiaľ o jeho výskumnej práci a dosiahnutých výsledkoch.

Nesmierne úsilie, húževnatosť, obetavosť a vytrvalosť, odborné znalosti a organizátorské schopnosti prof. Hvozdíka jednoznačne dokazuje skutočnosť, že sa stal priekopníkom rozvoja psychológie na východnom Slovensku. Nielenže založil Krajskú psychologickú výchovnú kliniku v Košiciach krátko po vzniku bratislavskej, ale dokázal pre ňu vybudovať aj prvú účelovú budovu v celej ČSSR. Poradňa sa pod jeho vedením rýchlo rozvíjala po personálnej, ale tiež odbornej stránke a právom zaujala popredné, ak nie prvé miesto v poradenskom systéme u nás. Mnohé nové impulzy, odvážne odborné prístupy a podnety pre poradenskú prax vyšli od neho a jeho spolupracovníkov, žiakov a nasledovníkov. Takisto dôležitú úlohu zohral pri budovaní poradenských zariadení v jednotlivých okresoch Východoslovenského kraja, ktoré v prevažujúcej miere v súčasnosti vedú a realizujú ich činnosť jeho bývalí študenti. Preto za priekopnícku možno jednoznačne označiť aj jeho činnosť vysokoškolského učiteľa, ktorý i keď začínal takmer sám, s malou hárskou spolupracovníkov, a musel si spočiatku vypomáhať externými učiteľmi aj z Bratislavy, dokázal vychovať skupinu takých kvalitných nasledovníkov, že v súčasnosti už zvládnu všetky na nich kladené úlohy.

O priekopníckych činoch je však potrebné hovoriť aj na úseku vedecko-výskumnej činnosti jubilanta. Myslíme si, že aj keď nebudeme podrobnejšie rozo-

berať fakt, že doposiaľ publikoval vyše 150 odborných prác, štúdií či článkov, je možné z nich vyzdvihnúť viac, v ktorých si vydobí zaslúžený primát. Medzi tieto práce nesporne patrí jeho hlboká a komplexná analýza činiteľov školských neúspechov. Dokázal, že osobnostné a sociálne činitele majú väčšiu váhu pri prekonávaní školských neúspechov než samé intelektové schopnosti. Upozornil na vplyv vlastnej učebnej činnosti žiaka, na účinky zážitku úspechu na motivačnú sféru, a tým aj na zlepšenie školských výsledkov i pozitívne zmeny osobnosti. Priekopníckym činom, ktorý je výsledkom dlhoročnej výskumnej práce a zhromažďovania poznatkov v tejto oblasti, je aj jeho monografia o školskej psychológii, prvá svojho druhu u nás, schválená ako vysokoškolská učebnica. Stala sa vynikajúcim zdrojom informácií v rámci prípravy budúcich školských psychológov, o ktorých po dlhoročných prietahoch sa už vážne uvažuje aj v ústredných riadiacich orgánoch školstva.

O zásluhách a bohatej aktivite univ. prof. Jána Hvozdíka, DrSc. by bolo možné písať ešte dlho, lebo jeho odborná a organizátorská práca vôbec nie je ohraňovaná Východoslovenským krajom, ktorému ostal verný po celý život, ale rozprestierala sa oveľa širšie. Veď je, alebo bol členom v rôznych vedeckých komisiách, napr. Vedeckej rady ministra školstva SSR, Vedeckého kolégia SAV pre pedagogiku a psychológiu, Vedeckej rady VÚDPaP, Ústredného výboru SPS pri

SAV, viacerých redakcií odborných časopisov, ale po mnohé roky aj koordinátorom hlavných úloh rezortného plánu a v poslednom období i kľúčovej úlohy rezortného plánu Ministerstiev školstva, mládeže a telesnej výchovy ČSSR a SSR, pričom menujeme iba malú časť jeho odborne-organizátorskej, koncepcnej a expertíznej činnosti. Angažoval sa však aj v spoločenských aktivitách ako predseda OV Odborového zväzu zamestnancov školstva, člen predsedníctva KV obrancov mieru a člen predsedníctva Československého mierového výboru v Prahe, člen KV ZČSSP a inde. Je nositeľom Československej ceny mieru, štátneho vyznamenania Za vynikajúcu prácu a mnohých ďalších čestných uznaní.

Je až neuveriteľné, koľko aktivity sa dá vtesnať do jedného života, v čom je nám všetkým prof. Hvozdík vzorom, a pritom zostal človekom mimoriadne priateľským a láskavým, ktorý mal a má vždy čas pre svojich spolupracovníkov a priateľov, všetkých, ktorí sa na neho obracali, bol a je starostlivým otcom, manželom i starým otcom.

Pri jeho vzácnom jubileu mu prajeme ešte veľa pekných dní, zdravia, neutíchajúceho elánu a pracovnej aktivity v kruhu svojej rodiny i pri odovzdávaní svojich bohatých skúseností nasledovníkom a pokračovateľom na ceste, ktorú tak húževnato prerážal.

Ad multo annos!

Karol Adamovič